

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 7666/2021
24.03.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Слађане Накић Момировић, председника већа, Марине Милановић, Драгане Бољевић, Бранке Дражић и Данијеле Николић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Далибор Манојловић, адвокат из ..., против тужене „UniCredit Bank Србија“ а.д. из Београда, чији је пуномоћник Тамара Симић Пајовић, адвокат из ..., ради утврђења и стицања без основа, одлучујући о ревизији тужене, изјављеној против пресуде Вишег суда у Београду Гж 18987/20 од 02.06.2021. године, на седници одржаној 24.03.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о ревизији тужене, изјављеној против пресуде Вишег суда у Београду Гж 18987/20 од 02.06.2021. године, као изузетно дозвољеној.

ПРЕИНАЧУЈУ СЕ пресуда Вишег суда у Београду Гж 18987/20 од 02.06.2021. године и пресуда Првог основног суда у Београду П 13431/19 од 15.07.2020. године, тако што се **ОДБИЈА** тужбени захтев тужиоца за утврђење да је ништав члан 9. став 1. уговора о готовинском кредиту број .. закљученог 05.05.2015. године између парничних странака, у деловима који гласе: „фиксну једнократну накнаду за обраду кредитног захтева од 2,00% од износа одобреног кредита, односно минимум 20.000,00 динара“ (тачка 1) и „Фиксну накнаду за праћење кредита на неплаћени износ главнице 0,5% годишње“ (тачка 2) и за обавезивање тужене да исплати тужиоцу износ од 20.000,00 динара на име стицања без основа, са законском затезном каматом од 05.05.2015. године до исплате и да накнади тужиоцу трошкове поступка са каматом, као неоснован.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужилац да накнади туженој трошкове целог поступка у укупном износу од 64.300,00 динара, у року од осам дана од дана пријема преписа ове пресуде, под претњом принудног извршења.

Образложење

Правноснажном пресудом Вишег суда у Београду Гж 18987/20 од 02.06.2021. године, донетом у другом степену, ставом првим изреке, одбијена је жалба тужене и потврђена пресуда Првог основног суда у Београду П 13431/19 од 15.07.2020. године, којом је утврђено да је ништав и без правног дејства члан 9. став 1. уговора о кредиту закљученог 05.05.2015. године између тужиоца и тужене, и то тачка 1. која гласи: „Фиксну једнократну накнаду за обраду кредитног захтева од 2,00% од износа

одобреног кредита, односно минимум 20.000,00 динара“ (став први изреке првостепене пресуде) и тачка 2. која гласи: „Фиксну накнаду за праћење кредита на неплаћени износ главнице 0,5% годишње“ (став трећи изреке), и обавезана тужена да исплати тужиоцу износе од: 20.000,00 динара на име стицања без основа, са законском затезном каматом од 05.05.2015. године до исплате (став други изреке) и 24.900,00 динара на име трошкова поступка, са законском затезном каматом од извршности до исплате (став четврти изреке првостепене пресуде). Ставом другим изреке другостепене пресуде одбијен је захтев тужене за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужена је благовремено изјавила посебну ревизију, због погрешне примене материјалног права ради решавања правног питања од општег интереса и уједначавања судске праксе сходно члану 404. Закона о парничном поступку.

Врховни касациони суд је оценио да је ревизија тужене изузетно дозвољена, с обзиром на то да је у сличној чињеничноправној ситуацији донето више пресуда којима је одбијен истоврсни тужбени захтев, због чега је одлучио као у првом ставу ове пресуде на основу члана 404. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“ бр. 72/11, 49/13 – УС, 74/13 – УС, 55/14, 87/18 и 18/20).

Одлучујући о изјављеној ревизији у смислу члана 408. ЗПП, Врховни касациони суд је оценио да је ревизија тужене основана.

У поступку спроведеном пред нижестепеним судовима није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је 05.05.2015. године закључио са туженом уговор о кредиту ..., којим се обавезао да плати туженој фиксну једнократну накнаду (члан 9. став 1): од 2% од износа одобреног кредита, односно минимум 20.000,00 динара, за обраду кредитног захтева (тачка 1) и од 0,5% годишње на неплаћени износ главнице, за праћење кредита (тачка 2). Тужилац је исплатио туженој износ на име обе оговорене накнаде. Понудом од 05.05.2015. године наведени су износи накнада за обраду кредитног и за одржавање кредита (тачка 3.3).

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су закључили да тужена банка није у понуди јасно и недвосмислено навела податке о трошковима уговорених накнада, те је тужиоцу остао непознат механизам обрачуна трошкова, њихова структура и стварна намена, због чега је тужиочева обавеза неодређена и неодредива, а он сам стављен у неравноправан положај у односу на тужену, доминантну уговорну страну која се притом понашала противно начелима савесности и поштења, због чега је утврђена ништавост оспорених уговорних одредаба на основу члана 103. Закона о облигационим односима, и тужена обавезана, на основу члана 214. истог закона, да исплати тужиоцу наплаћени износ од 20.000,00 динара.

Становиште нижестепених суда засновано је на погрешној примени материјалног права.

Тужена несумњиво има право да уговори наплату и од тужиоца наплати оспорене накнаде и да њихову висину искаже и прикаже кроз обрачун ефективне каматне стопе, под условом да у предуговорној фази информише корисника кредита о врсти и висини свих накнада и других трошкова који падају на његов терет, понудом која то садржи, уз одређење да ли су трошкови фиксни или променљиви, а ако су променљиви, уз навођење периода у којима ће се мењати и начин измене, сагласно одредбама чл. 42. и 43. Закона о банкама („Службени гласник РС“, бр. 107/05, 91/10, 14/15) и 17. ст. 1. и 4. Закона о заштити корисника финансијских услуга („Службени гласник РС“, бр. 36/11, 139/14). Међутим, погрешан је закључак нижестепених судова да пре закључења уговора тужиоцу нису били предочени јасни и недвосмислени подаци о трошковима уговорених накнада, те да је стога тужичева обавеза неодређена и неодредива, а он сам стављен у неравноправан положај у односу на тужену, доминантну уговорну страну која се понашала несавесно и непоштено. Тужена је доставила понуду за закључење уговора од 05.05.2015. године, сачињену на прописаном обрасцу, у којој су исказане, по врсти и висини, све накнаде и трошкови кредита па и уговорене накнаде за обраду кредитног захтева и одржавање кредита. Иако понуда не садржи потпис тужиоца, он није спорио да је у предуговорној фази, на јасан и недвосмислен начин који задовољава услов одређености обавезе, у смислу члана 50. Закона о облигационим односима – ЗОО, био обавештен о врсти и висини накнада и трошкова. Из наведеног следи да је тужена испунила своју обавезу информисања корисника – тужиоца, прописану чланом 17. став 4. тачка 10. Закона о заштити корисника финансијских услуга и Одлуком Народне банке Србије о условима и начину обрачуна ефективне каматне стопе и изгледу и садржини обрасца који се уручује кориснику, важеће у време закључења уговора. Захтеви за детаљнијим приказом трошкова кредита не би понуде банке учинили јаснијим и разумљивијим, нити би допринели остваривању основног циља обавештавања корисника у предуговорној фази – да се омогући кориснику да упореди понуде различитих давалаца истих услуга и да се одлучи да ли понуђени уговор одговара његовим потребама и могућностима. Оспорене одредбе сачињене су јасно, прегледно и разумљиво, а предмет обавезе тужиоца – корисника кредита је одредив, јер је одређен означеним релативним бројем (процентом) у односу на износ одобреног кредита, дозвољен и могућ.

Следствено изложеном, оспорене уговорне одредбе нису ништаве у смислу члана 103. ЗОО и зато не постоји обавеза тужене да врати оно што је примила од тужиоца у извршењу његове оспорене уговорне обавезе, са захтеваном законском затезном каматом. Због тога је одлучено као у другом ставу изреке, применом члана 416. став 1. ЗПП.

Одлука о трошковима целог поступка донета је с обзиром на успех које су парничне странке оствариле, применом члана 165. став 2. у вези са члановима 153. став 1. и 154. ЗПП. Туженој је, сходно стављеном захтеву, досуђен износ од 64.300,00 динара на име накнаде трошкова поступка, од чега по 6.000,00 динара на име састава два образложеног поднеска и 12.000,00 динара на име састава жалбе, по 7.500,00 динара на име заступања на два одржана рочишта, сагласно члану 154. став 2. и Тарифи о наградама и накнадама трошкова за рад адвоката важећој у време пресуђења, и 18.000,00 динара на име састава ревизије према важећој Тарифи о наградама и накнадама трошкова за рад адвоката („Службени гласник РС“, бр. 121/12, 99/20, 37/21),

као и 1.900,00 динара на име таксе за жалбу одмерене од стране првостепеног суда и 5.400,00 динара на име таксе за ревизију, сагалсно Таксеној тарифи. Туженој није признато право на увећање трошкова на име пореза на додату вредност јер није доказала да јој је овај износ заиста и наплаћен.

На основу изложеног, Врховни касациони суд је одлучио као у изреци, на основу чл. 404, 416. став 1. и 165. став 2. ЗПП.

**Председник већа - судија
Слађана Накић Момировић, с.р.**

**За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић**